

Věčná

STRÁŽ

Týdeník Svazu Čechů z Volyně

Ročník V. — Číslo 45

V 7 a to i dne 17. listopadu 1950

Cena 3 Kčs

Světový boj za mír

Studená válka dolarových a atomových imperialistů, vrcholící americkou agresí pod vlajkou Organizace spojených národů proti Koreji, soustavné porušování smluvních závazků jaltské a postupimské dohody na mírové uspořádání světa, vrcholící uzavřením útočného Atlantického paktu a pokusem o remilitarisaci Západního Německa, stejně jako již ničím nezastíraný pokus o ovládnutí Organizace spojených národů americkými imperialisty, to vše a řada jiných průvodních zjevů válečného štvání, stupňuje po několik let mezinárodní napětí a zvyšuje nebezpečí nové imperialistické války. Avšak prostý člověk si ve chvíli, kdy se znovu objevilo nebezpečí nové imperialistické války, uvědomil, že mír si nelze jen přát, ale že za mír nutno i bojovat. A tak toto vědomí, které zásluhou nezdolného úsilí Světového hnutí obránců míru proniklo během dvou let, již k nejšířším masám národů celého světa, dalo vznik mohutnému mírovému táboru v čele s nepřemožitelným Sovětským svazem.

Není to náhoda, že všichni bojovníci za mír se opírají ve svém mírovém úsilí o sílu Sovětského svazu, kde lid a vláda jsou za jedno v myšlení a budování i v touze po míru. Tato skutečnost vyplynula z hlubokého poznání všech mírumilovných lidí, že jediný Sovětský svaz svou důslednou mírovou politikou dokázal, že to s udržením světového míru myslí upřímně a poctivě. Upřímná touha sovětského lidu udržet mír a mírová linie politiky jeho vlády se staly pevnou oporou nadějí prostých lidí na celém světě, že myšlenka světového míru zvítězí. Pokrokoví muži vědy, umělci a spisovatelé, kteří si první jasně uvědomili, že nová válka, vedená atomovými zbraněmi by tentokrát daleko předčila všechny hrůzy válek minulých a nakonec by znamenala zničení veškeré lidské civilizace, dali před dvěma léty na wroclawském kongresu popud k utvoření Světového výboru obránců míru, jemuž se v poměrně krátké době podařilo

zorganizovat široké organizované hnutí obránců míru. Podpisová kampaň pod stockholmskou výzvou proti atomovým útočníkům byla provázena velkou ujasňovací kampaní, ve které se všem lidem dobré vůle postavilo jasně před oči, co znamená velká organizovaná síla obránců míru celého světa i co znamená mezinárodní solidarita dělnické třídy v boji za mír, v boji utlačovaných národů za svobodu a nezávislost.

Zatím co prostý lid v kapitalistických zemích si proti teroru vládnoucí třídy musel teprve vybojovat právo bránit mír, pochopili pracující v zemích lidové demokracie, vedeni příkladem lidu Sovětského svazu, že světový boj za mír posílí hlavně tím, když svou prací vybojují ve své vlasti co nejdříve socialismus, aby po boku Sovětského svazu se stala pevným pilířem tábora míru, pokroku a demokracie.

Přesto, že vládnoucí třídy v kapitalistických zemích činí vše možné, aby zabránily šíření se mírového hnutí, přesto že neváhají použít i toho nebrutálnějšího teroru proti stoupencům míru, nepodařilo se jim zastavit lavinu podpisů pod stockholmskou výzvou, jichž počet již překročil půl miliardy. A za těmi 600 miliony podpisů stojí 600 milionů lidí, kteří se prohlásili za aktivní bojovníky za mír.

A tak v poměrně krátké době podařilo se zorganizovat masové hnutí, které nemá obdoby v dějinách lidstva. Všechny spojuje jediná myšlenka — udržet světový mír. Všechny ty obránce míru podněcuje k jejich hrdinství vědomí, že za nimi stojí celá jedna miliarda lidí — členů mírového tábora. A není to jen nějaká bezejmenná masa, ale jsou mezi nimi nejlepší lidé celého světa, vědci, umělci, spisovatelé, ale i nejlepší úderníci, zlepšovatelé, kolchozníci a mičurinci, nejlepší avantgarda světového proletariátu.

Nejlepší z nejlepších byli na sta a tisících konferencích obránců míru

zvoleni delegáty na II. světový kongres obránců míru, který se bude konat od 16. listopadu t. r. ve Varšavě. Přes 2.000 delegátů bude zde reprezentovat stamilionový tábor míru. Také 40 delegátů z Československa, zvolených na krajských konferencích míru, bude na tomto kongresu tlumočit pevné odhodlání všeho pracujícího lidu bojovat za mír a v tomto boji zvítězit. Ze zpráv, jež až dosud proběhly tiskem zúčastní se kongresu na sta vynikajících osobností, z nichž mnohé se proslavily na poli vědy a umění. Ale vedle nich bude zde na sta delegátů prostých lidí, známých jen svému blízkému okolí jako poctiví muži a ženy práce, kteří svou obětavou prací pro vlast dokazují denně ve svých stachanovských a údernických výkonech, že si nepřejí nic toužebněji, než v míru pracovat pro dobro a štěstí všech.

Delegáti z kapitalistických zemí se vypravují na II. kongres obránců míru s hrozbou přísných trestů svých vlád, delegáti ze Sovětského svazu a zemí lidových demokracie však jsou posláni svým lidem s hrdostí a nadějí. Ve Varšavě nebude žádná umělá železná opona, nebude rozdíl mezi Západem a Východem, který by rádi viděli váleční štváči. Tam se všichni domluví a zmaří tak všechny zločinné plány Wall Streetu na rozpoutání nové světové války. Společná myšlenka na udržení míru otřásla již silně dobyvačnými plány imperialistů. Do nedávna ještě matná naděje, ale dnes již pevná víra stamilionů lidí ve vítězství míru a života nad válkou a ničením se vléva do srdcí všech, kteří se v hodinách beznaděje přihlásili do řad bojovníků za mír a svou usilovnou prací překonávají všechny překážky a pomáhají míru k vítězství. Dnes již žádný poctivý člověk a upřímný vlastenec nemůže zůstat stranou tohoto boje za mír.

Slavnostní odhalení památníku padlým ve II. světové válce ve Staňkovicích na Žatecku

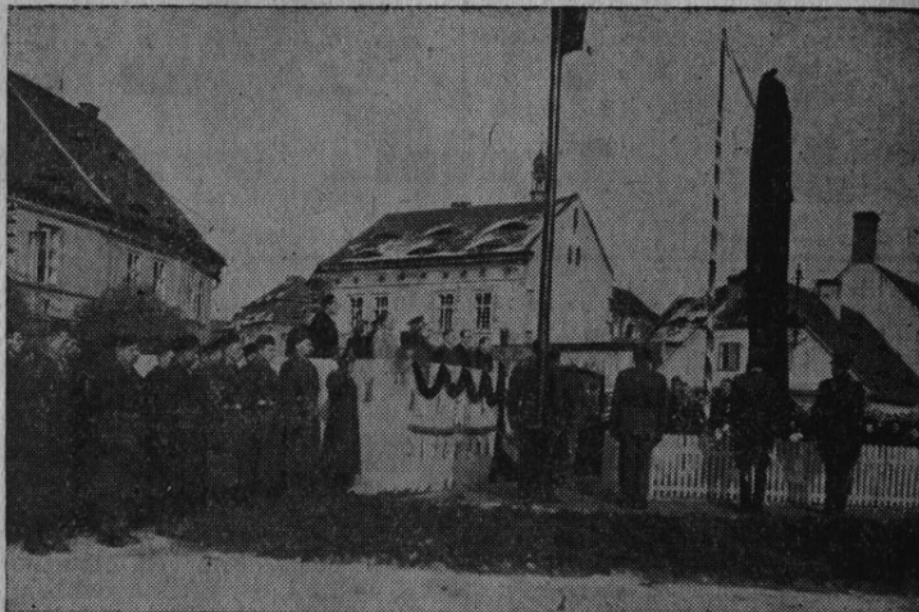
V neděli 29. října t. r. byl odhalen ve Staňkovicích na Žatecku památník bratřím, padlým ve druhé světové válce, pocházejícím většinou z Novin Českých na Volyni. Slavnost se velmi vydařila díky pěknému počasí a hojně návštěvě pozůstalých sester, bratří, přátel, příznivců a hostů.

Hlavním řečníkem byl vzácný host, zástupce MNO, poslanec a předseda SBS kraje Pražského, div gen. br. Josef Ejem, který přijel ke slavnosti již v dopoledních hodinách. Jeho projev byl vyslechnut s velkou pozorností. Slavnostní ráz celého aktu byl zvýšen zásluhou velitele žatecké posádky, který se dostavil na slavnost s důstojnickým sborem a četou vojáků.

Důstojnost pietního aktu byla rovněž značně zdůrazněna pravoslavnou panychidou, kterou celebroidal farář pravoslavné církve ze Žatce, o. Hofman a krásným církevním zpěvem pěveckého sboru pravoslavné církve v Žatci za řízení sestry Vízkové, který překvapil i pražské hosty.

Po projevu gen. Ejema promluvili zástupci ONV, Svazu Čechů z Volyně, OV SBS a sestry Toušková a Stybníková přednesly vzpomínkové básně.

Po odhalení pomníku, které provedl gen. Ejem, předal předseda jednoty SBS Staňkovice-Tvršice br.

Anděl pomník do opatrování předsedkyni MNV ve Staňkovicích s. Kroužilové. Závěrečný projev měl řed. školy ve Staňkovicích br. Kraus.

Po slavnosti byl uspořádán s hosty přátelský večer a potom taneční zábava ve Tvršicích.

Jednota SBS Staňkovice-Tvršice děkuje srdečně všem, kdož přispěli jakýmkoliv způsobem ke zdárnému dokončení stavby památníku i krásnému průběhu jeho slavnostního odhalení.

Boh. Kraus

Odhalení pomníku padlým volyňským Čechům v Uničově na Šternbersku

V neděli 29. října t. r. bylo provedeno v Uničově odhalení pomníku, vybudovaného k uctění památky volyňských Čechů, příslušníků 1. čs. armádního sboru v SSSR, bojujících a padlých za osvobození Československa po boku Rudé armády.

Naši slavnost poctil svojí přítomností za ministra nár. obrany plk. Krč z Olomouce s čestnou četou ze Šternberka. Dále byli přítomni: předseda KNV a zástupce KAV NF z Olomouce, zástupce KV SBS z Olomouce, zástupce ONV, OAV a OV SBS ze Šternberka, zástupce KSČ ze Šternberka i Uničova, předseda MNV z Uničova a zástupci všech místních organizací, spolků a korporací. Za ústředí Svazu Čechů z Volyně byl přítomen kpt. Cilc a za odbočku SČzV v Praze špkt. Kozák a br. ing. Holubovyc.

Po vztyčení státní vlajky a zahrání hymen zahájil slavnost místopředseda odbočky SČzV ve Šternbku br. Baloun. Po recitaci básně „Prapor míru nad Duklou“ promluvil v zastoupení ministra národní obrany plk. Krč. Za ÚV SČzV měl projev kpt.

Cilc a potom promluvil předseda KNV, který rovněž provedl akt odhalení pomníku. Dále následovaly projevy všech oficiálních hostů.

Všichni řečníci ve svých projevech zdůrazňovali význam obětí padlých za osvobození Československa a vyzdvihovali vítězný průběh světového boje o zachování míru.

Závěrem slavnosti zahrála hudba chorál „Kdož jste boží bojovníci“, načež tajemník odbočky br. Albrecht poděkoval vládě československé republiky, krajským, okresním i místním orgánům lidosprávy za podporu a pomoc poskytovanou při budování památníku, při čemž zvláště zdůraznil pomoc předsedy MNV v Uničově. Dále vzdal díky všem hostům za projevení úcty k padlým svojí návštěvou. Nakonec pak platilo jeho poděkování všem volyňským krajanům, kteří svými štedrými dary a pomocí přispěli k úspěšnému dovršení zdárného díla.

Písni práce byla slavnost ukončena. Po slavnosti bylo provedeno místním pravoslavným duchovenstvem posvěcení památníku.

Jos. Albrecht.

Různé zprávy

„Volyňské museum“ při Polánkové městském museu v Žatci obdrželo v těchto dnech několik prvních zásilek historického materiálu. Krajan Foitík a Špatěnka zaslali fotografický materiál, krajan Palla několik vázaných ročníků Hlasu Volyně a j. Všem těmto krajanům vzdáváme srdečný dík a čekáme na další zásilky od vás, kteří jste dosud nepřispěli na naši společnou věc.

Zprávy o některých zásilkách a darech, které ještě nejsou rozříděny přineseme příště.

Městský hudební ústav v Žatci pořádá v sobotu 25. listopadu 1950 v 19.30 hodin v Městském divadle houslový koncert Mistra Jaroslava Sauersteina, absolventa mistrovské školy prof. Jar. Kociana, za klavírního doprovodu Františka Ečka. Mistr Sauerstein je znám naší krajské veřejnosti jednak z olympiád, kde zasedal v soudcovské komisi, jednak ze spoluúčinkování na kulturních pořadech SČzV. — Věříme, že jeho koncert bude hojně navštíven i našimi krajaney.

VOLYNŠKÝ ZPRAVODAJ

Zprávy svazu

Odklad splátek volynským Čechům v r. 1950 za přidělené usedlosti.

Národní pozemkový fond výhověl naší žádosti a povoluje stejně jako loňského roku odklad splátek za přidělené zemědělské usedlosti těm volynským Čechům, kteří mu prostřednictvím Svazu Čechů z Volyně postoupili své pohledávky z titulu nároků na úhradu za majetek zanechaný v SSSR. Všechny příslušné okresní spořitelny a záložny již obdržely nebo v nejbližší době obdrží seznamy těch volynských Čechů, kteří mají nárok na odklad splátek. Upozorňujeme proto na tuto důležitou výhodu všechny naše krajanů s tím, aby se u své okresní spořitelny a záložny o odklad přihlásili.

Podání žádosti o čs. státní občanství

Reemigranti z Volyně, kteří nepředstoupili na území ČSR v rámci řádné reemigrační akce v r. 1947 na základě dohody o právu opce a přesídlení mezi ČSR a SSSR ze dne 10. 7. 1946 a kteří v důsledku toho nemají t. zv. opční osvědčení, upozorňujeme, aby — pokud tak dosud neučinili — neotáleli s podáním u ONV místa pobytu žádosti o udělení čs. státního občanství na základě zák. č. 74/1946 Sb. Účinnost tohoto zákona končí dnem 31. 12. 1950.

Ještě jednou zdůrazňujeme, že naše upozornění se týká pouze býv. příslušníků čs. zahraniční armády v SSSR — volynských Čechů, kteří po demobilisaci zůstali v ČSR a osob, které přijely do ČSR mimo rámec řádné reemigrační akce v r. 1947 (z Německa, kde byli na práci, z Polska, s vojenskými transporty a pod.).

Poděkování

Svaz Čechů z Volyně děkuje co nejsrdečněji jménem všech krajanů zemědělců býv. generálnímu tajemníkovi Národního pozemkového fondu dru Machátovi, který ve své funkci projevil plné pochopení pro naše těžkosti a potřeby související s osídlováním a zakládáním existence ve vlasti a přeje mu na novém působišti vše nejlepší. Dr. Machát byl v souvislosti s likvidací NPF pověřen od 1. listopadu 1950 jinou funkcí.

Poradna svazu

Poplatky při zaknihování konfiskovaných rodinných domků.

Dotaz:

Byl mně přidělen rodinný domek (konfiskát) a po zaplacení 5% byl jsem zavolán k notáři s výzvou, abych přinesl 3.569,— Kčs. Bylo mi však řečeno, že těch 5% je na výlohy s tím konfiskátem spojené. Za zaknihování připadá z uvedené částky 1.650,— Kčs, na poplatek z vkladu vlastnického práva a na kolky na tabulární žádost je 315,— Kčs. Musím všechny položky platit? V případě že jsem od některé z nich jako býv. příslušník čs. zahr. armády osvobozen, je od této poplatku osvobozena manželka, která přísluší čs. zahraniční armády nebyla?

Odpověď:

Jak jsme již oznámili, jsou od poplatku za vklad vlastnického práva osvobozeny žádosti účastníků národního boje za osvobození jímž byl přidělen konfiskovaný rodinný domek. Jestliže domek byl zaknihován, resp. přidělen pouze Tobě, poplatky z vkladu platit nemusíš. Jestliže jsi nechal ideální polovinu domku připsat manželce, je od poplatku osvobozena pouze Tvoje polovina za předpokladu, že manželka nemá osvědčení podle § 8 zák. 255/46 Sb. Kolky na tabulární žádost jsi rovněž platit nemusel. Poplatky za zaknihování dlužního úpisu jsi povinen platit. Jestliže jsi poplatek z vkladu vlastnického práva již zaplatil, požádej o jeho vrácení finanční referát ONV ve smyslu výnosu ministerstva financí čj. 219/8477/50.

Dotaz:

Žádala jsem starobní důchod, moje žádost byla zamítnuta. Jsem u syna, který je usídlen v horách. Je mi 80 roků a jsem upoutána na lože.

Co mám dělat, abych získala důchod?

Odpověď:

Domníváme se, že se Vám jedná o soc. důchod, na který máte nárok, jste-li potřebnou. Za potřebnou se považuje osoba, která nemá příjmy, zabezpečující její výživu z vlastního majetku nebo z jiného pramene nebo právního nároku. Máte-li syna, který má zemědělskou usedlost větší 5 ha v oblasti řepašské, 8 ha v oblasti

obilnářské, 10 ha v oblasti bramborařské a 15 ha v oblasti pastvinářské, soc. důchod dostat nemůžete.

Nemá-li syn zemědělskou usedlost a jest zaměstnán jinak, nesmí jeho příjem přesahovat daněproště minimum (asi 1.400,— Kčs je-li svobodný, 2.100,— ženatý, 2.700,— Kčs s jedním dítětem, 3.400,— Kčs s dvěma dětmi, 4.400,— Kčs se třemi, 5.600,— Kčs se čtyřmi dětmi).

Vaše žádost byla patrně zamítnuta proto, poněvadž nesplňujete shora uvedený předpoklad.

Dotaz:

Jsem bývalým příslušníkem čs. zahraniční armády a válečným invalidou. Mám 13 ha zem. usedlost, za kterou jsem zaplatil NPF 8.000,— Kčs titulem splátek. Mohu žádat o vrácení této částky, když jsem zanechal na Volyni rovněž zemědělskou usedlost o výměře 13 ha?

Odpověď:

O vrácení splátek žádat nemůžeš. V roce 1949 nemuseli platit splátky NPF za zemědělské usedlosti pouze ti reemigranti z Volyně, kteří měli zanechaný na Volyni majetek odhadnutý a kteří loňského roku zplnomocnili NPF podepsáním zvláštního tiskopisu k inkasu náhrady za tento majetek a k začítování této náhrady na úhradu za přidělenou jim v ČSR zemědělskou usedlost. Stejně je tomu i s letošní splátkou.

Dotaz:

Jsem 25% válečným invalidou a mám 13 ha zemědělskou usedlost. Mám slevu v národním pojištění?

Odpověď:

Z toho titulu, že jsi válečným invalidou, slevu v národním pojištění nemáš.

Budujeme sociální fond

Na svatbě sl. Aničky Umlaufové z Dubčan s Jenkem Maňasem z Uničova bylo vybráno z podnětu družby Mikuláše Loskota a družiček sl. Burešové a sl. Šturmové 4.150,— Kčs, z kteréžto částky dárce věnují 2.000,— Kčs na sociální fond, 1.150,— Kčs na vybudování pomníku obětem České Malina a 1.000,— Kčs na pravoslavnou církev v Žatci. — Všem štědrým dárcům srdečně děkujeme a novomanželům přejeme na společné cestě vše nejlepší.

Antonín Špatenka

38. pokračování

Průkopnická vesnice

Dcera otce pozorovala a říkala si, jak má tu svoji vesničku rád, že se tam vypravuje jako do kostela. Nedivila se mu však, věděla, že chce jít pokleknout ke hrobu své ženy. Tak dědeček tedy vykročil ze dvora a tu se za ním dcera rozeběhla a nabízela mu, že dá zapřahnout koně a že jej do Moskovštiny zaveze, aby ho nebolely nohy. Ale dědeček odmítl, že půjde raději pěšky, aby mohl všechno pěkně prohlédnouti a projít se po známých místech.

Pak se pustil pěšinkami směrem k Bojarcu a všechno kolem sebe si bedlivě prohlížel. Když přišel na Bojarku, viděl, jakou zkázu zde natropila válka. Přišel pak polní, která již patřila k Moskovštině. Připomněl si, jak zde začínali, když koupili les, jak prosekávali lesem první cestu, kterou pak nazvali „českou stezkou“, která však již zde není. Šel dále a všude viděl samé serpentinovité zákopy a ostatní drát.

Dědeček se hrozil nad tím, jakou zkázu mohou udělati lidé na poličku, které dalo tolik práce a stálo tolik potu. Nemohl se však již dočkatí vesnice a proto spíchal dále. Vešel na okraj vesničky, odkud byl vždycky pěkný pohled na celou obec. Zůstal však státi, zaražen pohledem, který se mu dnes naskytl. Pohlídl svoji bílou bradu a nevěřil svým očím. Všude viděl třetí jen komíny, pobožené zdi, stromy rozlámané a na nich kůru okousanou.

Šel dále vesnicí, lomil rukama a neustále hrozil do výše, jak je možné, že Bůh dopustil na jejich vesnici takovou zkázu. Přišel na místa, kde dřív stávala škola, ale

kde nyní trčelo jen kus zdi. Dědeček se zastavil a hledal nějaké lidi. Zaslechl, že někde v blízkosti se pracuje. Šel tedy a našel souseda Zedníka s manželkou. Dědeček se s nimi pozdravil a vyhrkl mu z očí slzy. Právil k Zedníkovi:

„Děti, děti, to to dopadlo s naší vesničkou“.

Ptal se pak Zedníka, kde jsou ostatní lidé. Zedník mu řekl, že sem chodí všichni a opravují, co se opravit dá, a že zatím přebývají v lese v zemláncích. Pak se dědeček ptal, kde je to místo, které prodal svému švagru Loudovi. Zedník dědečka v ta místa zavedl a ukázal mu přesně hranice stavební parcely, pak se rychle vzdálil.

Dědeček si sundal brýle, kapesníkem otřel skla a znovu si je nasadil. Chodil a kroky měřil místo a poznal, že je to opravdu jeho díl, veliký 34 kroků, na němž stálo stavení. Hledal svoji jablona, která stála na dvoře před okny. I tu našel, celou okousanou a v ní zaraženy skoby s kruhy. Děda ji hladil, chodil kolem, na všechno se díval, hlavně pak na jablona, která vypadala jako invalida po zranění. V duchu si šeptal:

„Co jsi mi dala obživy, jablíček pro děti. Jak já jsem tě opatroval a ty jsi takhle dopadla, jako naše milá vesnička Moskovština.“

Děda se pak rozloučil s jablona a ubíral se cestičkou na hřbitov ke hrobu své ženy. Ani tam nemohl najít hrob své ženy. Chodil po hřbitově, prohlížel pomníčky jak je zasáhly kule při střelbě. Po dlouhém pátrání našel pomník, na kte-

rém bylo jméno jeho ženy a který ležel na zemi vedle zpustošeného hrobu.

Poklekl u hrobu a vroucně se modlil. Po chvíli počal však sám k sobě promlouvat, jeho řeč se stávala nesouvislou. Pojednou počal lomiti rukama, stále něco volal a jeho rozum zatemněl — pomátl se. Po hodině vyšel ze hřbitova, točil hůlčičkou a ubíral se do vesnice, při tom si prozpěvoval. Lidé jej viděli, když šel na hřbitov a pozorovali jej nyní. On však kolem sebe již nic nevnímal, na nikoho nepohlédl a jen si prozpěvoval.

Pozdě večer přišel děda domů k dceři, která však byla překvapena jeho vzezřením i jeho chováním, neboť děda po příchodu počal si skládati svoje šaty, boty a prádlo. Dcera se jej ptala, co to dělá a on jí odpověděl, že hned ráno pojedou do Čech, že tady zemřít nechce. Neustále si notoval nějakou písničku, promlouval sám k sobě o tom, co tu všichni zkusili, než se dočkali lepšího životy a teď, že Bůh dopustil takovou zkázu.

Dcera pavlínka s mužem dědu pozorovali a nemohli pochopit, co se s ním stalo. Konečně pak zvala Pavlínka otce k večeru, ale on jí odpověděl:

„Ale dítě, jsem syt toho, co jsem dnes viděl. Se ženou jsem se rozloučil, poprosil jsem ji, aby mně odpustila, že jsem ji neposlechl a jel do Ruska na Volyň. Nyní tedy již mohu jít.“

Při tom si svazoval svoje prádlo a opět si zpíval. Pak šel spát, ale stále si opakoval, že se ráno vydá do Brodu, pak do Rakouska a že se nechá zavézt do Kolína, odkud před lety vyjeli. Po chvíli usnul tvrdým spánkem, ale ráno, sotva se probudil, opět se začal připravovat na cestu.

Dcera mu to rozmlouvala, aby počkal, že zde svůj majetek prodají a odjedou s ním. Děda však stále opakoval svou, prádlo a šaty si urovnával. Musili jej hlídati, aby se nevzdálil z domova. Stále se Pavlínka s mužem radila, co s tatínkem počítí. Těšili jej, že již brzy přijde kupec a jakmile jim za majetek zaplatí, odjedou všichni do Čech. Domnívali se, že po čase dědeček zapomene, ale nebylo to nic platné, naopak, dědeček stále více naléhal na odjezd.

Pavlínka se tedy rozhodla, že zajede ke své sestře, provdané Rejzkové, do Krupé-Hranice a že se s ní poradí. Tam se dohodly, že dědečka převezou k Rejzkovým a že mu řeknou, že je v Čechách.

Tak tedy jedné tmavé noci v červnu roku 1918 jej převezli do Krupé-Hranice. Kačenka Rejzková zařídila to tak, aby kdyby se dědeček někoho ptal, řekl mu, že je v Čechách. Dědečka však neoklamali. Jednou si vyšel na dvůr a povídá:

„Holka, holka, to nejsem v Čechách, ve své vesnici. Tam jsme měli docela jiné stavení a dvůr, když jsme odjížděli.“

Dcera jej přemlouvala, aby se přece upamatoval, že jim z domova psali na Volyň, že to celé přestavěli. Dědeček na to jen pokýval hlavou a pak neřikal již nic.

Pomalu však začal chřadnouti, jako přesazený strom a tak posléze byl upoután na lůžko. Dcera jej opatrovala a dbala na to, aby se nedozvěděl, že jej oklamali. Tak nadešel den 15. prosince 1918 a dědeček tiše zemřel v doměnce, že zemřel ve své rodné vesnici Bousově, ve své vlasti. Zpráva o tom došla i do Moskovštiny a tak obyvatelé vesničky přišli dědečka doprovodit k jeho poslednímu odpočinku.

Leží tam sám, na místě, které bylo určeno pro rodinu Rejzkovu. Dcera jeho usídlena je v obci Pšově na okresu podbořanském, vnuči odešli na vojnu a ostatní jsou roztroušeni po celém světě.

Dědeček tiše odpočívá, daleko od své vlasti, kterou měl rád a na kterou nikdy nezapomněl.

„Budiž Ti lehká země volyňská, dědečku, dobrý vlastence.“

Nyní se zmíním o průkopníkovi Josefu Špatenkovi, který přijel na Volyň se třemi dětmi. Nejstarší byla dcera Boženka, tehdy dvacetiletá, pak syn Václav, osmnáctiletý a Adolf, dvanáctiletý.

Josef Špatenka zakoupil pro svoji rodinu devět morků lesa. Dcera Boženka se brzy po příjezdu na Volyň provdala za Josefa Drbohlava, o němž jsem se již zmínil na počátku svého vyprávění. Syna Adolfa ihned po příjezdu na Volyň vzal do učení zámečník Vondrák z Černíkova.

Jan Volenec se svými třemi dcerami a synem.

Pokračování

Dějiny české Volyně

33. pokračování

Dr. J. Folprecht

Velmi brzy se stali naši volynští odborními chmelaři. Jak a kdy počalo chmelařství, zmiňujeme se na jiném místě. Chmel se dařilo a výsledky finanční byly dobré, ale po prvé světové válce naši volynští dobře pochopili, že na svých původních stanoviscích ustrnouti nemohou a že je nutná stále se zlepšující organizace jak pěstování tak prodeje.

Přesto k nové organizaci pěstování chmele přispěly těžké důsledky krise hospodářské z konce dvacátých let, ale mimo to bylo shledáno, jak primitivně byly dosud řešeny otázky prodeje. Organizace chmelařské na Volyni byly bezmocné proti cenám, diktovaným ze západu. Motivy k zlepšení tohoto stavu namnoze vycházely od Čechů.¹⁾ Při tom ošem se stále touží po zřízení hospodářské školy a s ní spojené školy chmelařské. Ale volání Hlasu Volyně po upisování podílů na tyto školy v částce 100 zlotých, vyznívá už v této předválečné době téměř naprázdno.

Krise hospodářská byla těžkým naučením pro volyňské hospodáře, kteří při svých znamenitých vlastnostech se dali zlákat velikou výnosností i dobrou kvalitou chmele a celkem opomíjeli plodiny jiné. I poslanec český, Václav Meduna, přichází se svými dobrými radami v Hlasu Volyně²⁾ už pozdě. V roce 1928 bylo prodáno třicet procent chmele pod cenou, ostatní zůstal ležet doma, v roce 1929 se vytěžilo za 50 kg 60 zl., což je polovina výrobní ceny. Volá se po zvýšení výnosnosti polí, po změnách osevu i sadby, pěstování dobytka, zahrad, ovocných stromů a hlavně po organizaci obdoby, zřizování družstev a institucí svépomocných, aby rolník nebyl zkracován třemi až čtyřmi prodejními překupníky a drahým úvěrem, neboť s nesnázeami i krisemi se musí počítat vždy.

Organizace chmele nebyla v Rusku žádná: Čechové sami tím velmi trpěli. Víme, že první chmel se musil

dovážeti do Čech, aby byl vůbec prodán. Dále se píše, že, stáli-li v Čechách pud chmele 20 rublů, dávali zaň obchodníci židovští na Volyni tři a půl rublu, stáli-li 40 rb., tedy 8—11 rb. Roku 1928 bylo 30% chmele prodáno pod cenu, ostatní musil býti zničen; roku 1929 se platilo 60 zl. za 50 kg, což je asi polovina výrobního nákladu. R. 1936 stálo 50 kg chmele 600—950—1200 zl. Hlas Volyně v č. 10 z roku 1927 varuje před rozšiřováním chmelnic.

Ceny obilí v soukromém obchodě byly r. 1936: žito 2 zl. za pud, pšenice 3,45, oves 1,95, fazole 3, mák 9. V té době ceny poznaňských výrobků zemědělských byly vyšší a plodiny lepší, v čemž vidí někteří čeští pozorovatelé úpadek českého hospodaření.

V statistické knížce volyňské z r. 1910 není zmínky o pěstování chmele na Volyni. Cichocká uvádí, že podle soukromého dotazníku, rozeslaného sedlákům volyňským a podle odpovědí těžko se dá určit výnos volyňských českých chmelnic, neboť tyto zdají se o polovinu méně výnosné, než chmelnice na Volyni vůbec.

Další hospodaření.

Čechové počali na Volyni silně pěstovati pšenici, o níž Ukrajinci tvrdili, že se jí tam nedaří: měli s ní úspěchy. Přinesli na Volyni mák, který brzy nabyl obliby. Pečovali o nové plodiny, které by volyňská půda rodila a zvelebovali je všemožně. Sledují horlivě semena, zda už nedegenerují a v pozdějších dobách Josef Malinský vníká do těchto úvah hluboce, snaže se zároveň ukazovati na nebezpečí, která v Polsku hrozí hospodářským výrobkům českým z vynikajícího hospodaření v Poznani. Ukazuje, že je stále třeba pokusnictví, aby půdě bylo dopřáno přinášeti nejlepší plodiny.

Jak potřebné byly už tehdy na Volyni tyto úvahy a pokusy, ukázaly důsledky jednotlivých kritických hospodářských období. Čechové pocho-

pitelně drželi se pěstování plodin, které dobře znali už z domova. Ale okruh tento se ukázal vzhledem k novým potřebám velmi úzkým a vedle toho se pozorovalo, že proti případné krizi v jednom plodinovém oboru má být rolník zajištěn v oboru jiném. Proto bylo právem ukazováno k tomu, aby bylo více pěstováno ovocnictví, o němž dokazovaly cesty a silnice, na Volyni jen v nepatrných částech ovocnými stromy vroubené, že obyvatelstvo je přesvědčeno o tom, že se tam ovocným stromům nedaří.

Obilniny byly nejoblíbenější; přesahovaly daleko volyňský průměr, na příklad pšenice mezi Čechy pěstovalo se o celých 10% více (18,5%), než byl volyňský průměr, ovesa o 4% (18,6%), ječmene o 2% (7,7%), bramborů o 4% (10,5%). Cukrovka se pěstovala ve větší míře až později.

Pro Poláky a Ukrajince na Volyni vzhledem se kolonistům českým je charakteristický poměr chování drůbeže a dobytka. Zde by snad bylo vhodné říci, že po této stránce se domácí obyvatelstvo přímo brání dobrému vlivu kolonistů.

V českých osadách připadalo podle sčítání z r. 1921 na sto obyvatelů 250,8 kusů, na celé Volyni 99, asi tolik, co v Polsku vůbec. Ale v křemeneckém okrese bylo toto číslo 293,1, v rovenském 297,1, v ostrožském 322,4.

Dobytkářství české na Volyni daleko nezajímalo takové místo, jaké bychom u tak vyspělých hospodářů očekávali. Po této stránce jsou zajisté oprávněny výtky, které často čteme v Hlasu Volyně, že se Čechové nedovedli prozíravě obrňovati proti dobám kritickým, které nikdy nezasahují všechna hospodářská odvětví, takže je možno najít při krizi jednoho oboru náhradu v oboru jiném. Podle statistiky vojevodství volyňského nepřevyšují Čechové ani v chovu koní, ani hovězího dobytka, ani bravu, ani v drůbeži, ani ve včelařství tamní průměr v roce 1921.

Pokračování.

¹⁾ Josef Malinský: Hlas Volyně 1937.

²⁾ Václav Meduna: Hlas Volyně 1928.

Popisy českých osad na Volyni — Martinovka

Jiří Hofman

6. pokračování

V naší obci Židé před válkou nebydlili, avšak ze sousedních ukrajinských obcí Hrušvice a Peredil přišli se do české obce zachránit. Někteří hospodáři jim udělali pod stohy slámy nebo ve stodolách kryty a tak je přechovávali po celou dobu okupace. Někdy ani nejlepší známý o tom však nevěděl. Rodině Leopolda Bačovského byl „podhozen“ dvouletý chlapec, který zůstal u něj až do příchodu sov. vojsk. Jeho teta Danzkerová z Rovna ho často přicházela v noci navštěvovat; vždyť celá komedie s podhozením byla předem domluvena.

Ukrajínští „šucmani“ řádili jako černý mor. Často prohledávali stodoly a stohy i v noci a pátrali po Židech. Vždyť dostávali odměnu za každou osobu. Celkem v obci našli asi 4 nebo 5 Židů, ač se jich tam skrývalo a skrylo přes 20. Ve dne v tu dobu bylo vidět v polích honbu „šucmanů“ za Židy tak jako za zvěř. Nikdo se již tomu ani nedivil. Lidé byli otrlí a ani příliš nebyl hospodář překvapen, když přijel orat a na svém poli našel mrtvolu, nebo když vyoral kus lidského těla, jako se to stalo Václavu Dvořákovi.

Do školy se podařilo najít nového učitele, protože Kaminský den před vypuknutím války odjel do Rovna a více se nevrátil.

Nový učitel byl Čech Josef Svoboda z Hlinska. Svou houževnatou prací zorganizoval spolu s velitelem Sboru dobrovolných hasičů Teofilém Malhauzem a starým osvědčeným režisérem Fr. Havlíčkem Divadelní kroužek. Kroužek předvedl jednu či dvě hry a zanikl, poněvadž, jak sami členové říkali, je skoro hříchem hrát, když tolik lidí trpí. Svoboda působil u nás po celou dobu okupace a spolu s námi narukoval do čs. armády. Shořel v letadle na Slovensku.

V polovině roku 1942 provedli Němci prohlídku mládeže ročníků 1921 — 1925 za účelem odvedení na nucené práce do Německa. Ač z obce mělo jít více než 10 chlapců a děvčat, podařilo se různými podvody (zdánlivě uzavřené sňatky, úplatky Němcům a pod.) většinou uniknout. Byly však odvečeny tyto osoby:

Helena Cmuntová (repatriovala v roce 1946 do ČSR), Vladimír Cmunt (byl vězněn v Ravensbrüku, uprchl a přišel do ČSR jako voják západní armády), Marie Krasandovičová (zůstala pravděpodobně v Polsku), Miloslav Krasandovič (pravděpodobně zahynul).

Koncem roku 1942 a začátkem roku 1943 začaly neshody mezi Němci a ukrajinskými nacionalisty. Zřejmě hitlerovci se cítili silní a proto nechtěli dodržovat sliby. Pak okolnost, že Němci skutečně bezohledně začali

vykořisťovat ukrajinský lid, také velmi pobuřovala široké masy obyvatelstva. Mlet se smělo jen 13 kg na osobu na měsíc, čítaje v to i šrot pro dobytek. Lisovny tuků, výroby krup a jiné podniky, na něž byli Ukrajinci tolik zvyklí a na nichž závisela výživa obyvatelstva, byly uzavřeny. Objevily se různé mlýny a výroby tuků domácí na ruční nebo koňský pohon, které daly podnět k různým posměšným popěvkům na Němce. Němečtí vojáci se zásobili způsobem pro ně příznačným: stáli před městem, zastavovali vozy jedoucí do města a od hospodářů takto „kupovali“ zásoby. Jelikož bylo v odlehlejších obcích bezvládní, velmi se rozšířila jiná náhaza — pálení kofalky ze žita a řepy. Lesy tím velmi trpěly. Státní les u Martinovky a lesy hospodářů jako Tomašovský, Varkovičský, Dembrovský, Žornovský byly téměř úplně vymýceny.

„Šucmani“ měli zřejmě již také Němců až po krk, hromadně utíkali a tvořili bänderovské skupiny. Také se k nim přidávali Vlasovci, ač velmi zřídka. Tyto „partyzánské“ skupiny přepadávaly osamělé jedoucí německá auta. Často však akci provedli sovětští partyzáni, kteří v okolí naší obce občas „pohostinně“ vystupovali (střediska měli jinde). Jelikož Němci potřebovali jako vždy jen záminku k vyhlazení Slovanů, začali i zde svítj krvavý tanec. Na silnicích rovenské oblasti se začaly objevovat auta, která měla útvárovou značku — čerta s vidlem; byl to kárný oddíl. Na akce s tímto kárným oddílem chodily zvláštní skupiny vytvořené z poněmčených Poláků nebo z polonisovaných Němců — jak chcete. Oddíl řádil jako zběsilý. Obec určená k vyhlazení byla nejdříve bombardována letadly, která byla jen pro tento účel na letišti v Omeljaně u Rovna po dobu asi tří měsíců. Pak následoval nástup pěchoty, případně i v obrněných vozidlech. Jakmile Ukrajinci zjistili, že v kárných oddílech jsou „Poláci“ (polští volksdeutschi záměrně při výpravě polsky povykovali), zahájili „odvetná“ opatření — pálení polských usedlostí a vraždění všech Poláků, tedy žen i dětí. Poláci utíkali do měst. Některé silné polské obce npř. Kurdybaň Polská se přeměnily v úplné pevnosti. Pole obdělávali společně tak, že ženy a děti pracovaly a silný oddíl mužů se zbraní v ruce okolo strážil. Asi třikrát podnikli bänderovci na hrdinnou obec útok, podle všech taktických zásad, které znali, avšak nepořídili. Vždyť téměř všichni mužové v ohrožené obci byli kdysi vojáci a dovedli tedy i zákopy s dráženými překážkami důkladně vybudovat.

Každou noc bylo vidět ohně. Hořely velkostatky, lihovary, polské usedlosti, ba i budovy těch Ukrajinců, kteří nahlas projevovali nesouhlas s činností bänderovců. Byla spálena polská kolonie Janovice u Novosilek. Bänderovci se předstihovali v ukrutnostech. Vždyť většina z nich byla ve službách nacistů a ti je „zaučovali“ tím způsobem, že při popravě rovenských komsomolců drželi je „šucmani“ za ruce.

Také do naší obce přijela výprava Němců v čele s landvirtem pro obilí. Při obklíčování obce vojáci zpozorovali, že z chalupy Fr. Jindřiška někdo utekl do lesa. Hlásili to landvirtovi, který pak vlastnoručně Františka Jindřiška a jeho ženu Pelagii zabil a domek nechal spálit. Děti se zachránily v krytu vykopaném pod pecí. Asi dvanáctiletá Olena a mladší Vašek, kterému landvirt prostřelil obě tváře. Olena přijela do ČSR.

Bänderovci pronásledovali Němce, pak Poláky, Židy, sovětské partyzány a bývalé zajatce a proto jsme očekávali, že teď je řada na nás, Češích. Proto v jarních měsících 1943 se držely v obci pravidelné stráže, ženy a děti spaly ve zděných domech, byla rozvěšena různá signalizační zařízení jako kusy kolejnic a pod. Obecní zvonek „někdo ukradl“, aby se nedostal Němcům do rukou. Zachránil ho dlouholetý zvoník Josef Krčma. Podobně kostelní zvony byly zachráněny Stanislavem Bačou, St. Kabátem, Janem Kabátem a Josefem Lajněvem a přivezeny do vlasti Josefem Zembou a Boleslavem Bačovským.

Občané si různým způsobem opatřovali zbraně. Tak bylo v obci několik pistolí, dvě pušky, několik granátů a dokonce samopal. Bänderovci však na jaře nepřišli. Teprve v červnu, když byli občané klidní, přišlo to jako hrom z jasného nebe. Za jednu noc dvaatřicet „zlodějů“ šlo téměř od domu k domu a všude něco uloupili. Nejvíce byli poškozeni Leopold Bačovský, Rudolf Dvořák, Anna Obrajtrová a jiní. Naloupili celkem na dva řebřinové vozy a byly to nejcennější věci jako sváteční obleky a obuv, ložní a stolní prádlo a pod. Při této příležitosti chtěli také zavraždit tři občany naší obce polské národnosti, kteří se však již dávno před tím dobře skrývali. Byli to Josef Kviatkovski, Adolf Ševčík (vstoupil do čs. armády, byl raněn a je 80% invalidou) a Josef Zbierajevski (vstoupil do polské armády, zúčastnil se bojů o Berlín a dosáhl hodnosti kapitána). Oba poslední reemigrovali do ČSR, Kviatkovský do Polska.

Pokračování

Naši na Horšovskotýnsku

Václav Židlický

Spokojenost krajanů, stejně jako v jiných okresech není úplná. Je to jistě také tím, že dosud nebyla vyřešena otázka náhrady za majetky zanechané v SSSR, o kterou krajané jeví pochopitelně velký zájem.

Jako ve většině rodilých zemědělců jsou s půdou spokojeni. — Je úrodná, zejména v okolí Srb a Polžic, obcí osídlených z větší části volyňskými Čechy, ačkoliv také kamenitá. Je sypká, spíše písčitá a daří se zde proto žito, ječmen a hojně se pěstují brambory, v jejichž dodávce okres Horšovskotýnský dosahuje 120%. Ovocných zahrad je málo; ovoce se pěstuje jen v drobném a není zvláště ní kvality.

Okres Horšovskotýnský je jedním z těch okresů, kde proces socialisace vesnice postoupil daleko kupředu. Jen v několika málo obcích na Horšovskotýnsku není dosud Jednotné zemědělské družstvo. Obce osídlené volyňskými Čechy jsou to asi tři. Ale i zde si vedou Volyňští dobře. Např. krajan Diviš v Bozdíši je na usedlosti sám a obhospodařuje ji vzorně, krajan Čerýnka Václav v Oplotci splnil kontingent nad stanovené množství atd.

Vzorné družstvo na okrese a nejlepší družstvo z obcí, kde jsou volyňští Češi je v Bukové. Téměř celá obec je osídlena krajanů z Kopče a okolí. Mají svého předsedu MNV, kterým je schopný mladý krajan Josef Kocek a funkci předsedy JZD zastává rovněž krajan Bohumil Juna. Dodávku obilí splnili na 105%, brambor na 115%. V obci není žádných třenic. Žijí svorně a přátelsky jako jedna rodina. A stejně tak svorně rukují do polí. Viděl jsem je s patnácti páry koní, když dosívali pšenici. S těmito potahy vykonali všechnu práci i zasedli místo povinných 24 ha žita 38 ha dle plánu ONV. Neměli žádný úvér a vše platí hotově. Jsou to jedním slovem, jak řekl újezdní tajemník Vojtěšek — pašáci.

Práci jim ztěžuje skutečnost, že obec je dosud bez elektřiny. Už od doby osídlení jim úřady slibovaly, že věc zařídí a dosud zůstalo při slibech. Z míst kompetentních úředních činitelů jsem se však dověděl, že elektrisace Bukové je pojata do plánu již v I. čtvrtletí 1951. Vzhledem k prosperitě tamního JZD obec si toho jistě zaslouží.

A dobrými výsledky se může pochlubit i JZD v sousední obci Mezholezy, kde žije 12 volyňských rodin. Funkce předsedy JZD byla svěřena krajanu V. Vančkoví a předsedou MNV je krajan E. Miler, jehož organizační schopnosti vyzdvihl zem. referent ONV při našem rozhovoru.

Rovněž v Ostromeči mají dobré družstvo II. typu a nejspoději na jaře, až zřídí společné stáje, přejdou na III.

typ. Vedle Jana Pospíšila jsou tu obětavými družstevníky Jaroslav Vokráčka, Antonín Mercálek, Josef Kottýza a Josef Miler. Chybí jim zde ještě řádná dělba organizační práce. Ačkoliv tu jsou zvoleni funkcionáři, lež: takřka všechna práce na Pospíšilovi. Stěně by bylo zapotřebí více pochopení pro opatření MNV a respektování jeho usnesení.

První družstvo v okrese, ba i v celém kraji Plzeňském bylo založeno r. 1949 v Mašovicích, kde žije pět rodin volyňských Čechů. Než byli předstížení Poběžovicemi, měli Mašovičtí nejlepší družstvo v republice. Místopředsedou zdejšího JZD je krajan Antonín Mora z Kvasilova, který jako člen ČSM je členem plenu ONV.

Začátkem tohoto měsíce měli Mašovičtí zaseto a přistupují vlastními silami k adaptaci starých stájí, aby v dohledné době mohli přejít na IV. typ. Skupina ČSM v Mašovicích se umístila jako první v kraji v letošní žitové soutěži. V obci není žádných rozdlů — krajané spolu s potomky statečných Chodů žijí jako jedna rodina. Značnou zásluhu o usměrnění občanů ke spojení má jistě mladý krajan Mora.

O něco těžší bylo založení JZD v Srbech. Je to velká obec s 24 rodinami volyňských Čechů, kde se občané dosud nedovedli sžít. Je těžké hledat zde vinu na jedné straně. Snad by pomohlo více dobré vůle a upřímných snah každého z občanů.

Volyňští mají své zástupce v MNV; místopředsedou je krajan Dufek Vladimír, členem rady je krajan Červenka. A snad právě tady by se mohly vyřešit všechny sporné otázky, při zastoupení všech stran.

V předsednictvu JZD je z krajanů Václav Šimek a Václav Zuna.

Krajan Slávek Birnbaum je předsedou místní skupiny ČSM. Pro mladé je tu jistě záslužný úkol působit proti alkoholismu, který je tu, zejména v osadě Vroutná, dosti rozšířen. Jak správně řekl řídící učitel Fišer, nelze však svalovat vinu na toho či onoho, ale je třeba se společně proti zlu bránit.

Řídící Fišer se velmi pěkně vyjádřil zejména o volyňských dětech.

Potvrdil znovu jejich snaživost a zdůraznil jejich čistotu, kterýžto zjev v okrajích pohraniční není všude samozřejmostí.

Zde také, v této pěkné obci, kde však chybí ještě pěkné soužití, našel nový domov se svou ženou pamětník příchodu Čechů na Volyň, staříček Ondřej Červenka. Narodil se r. 1865 v Libomyšli, okr. Hořovice a hned po návratu do vlasti vedla jeho cesta do rodiště. Jak by to nepoznali! Čas jej sice poznámenal hlubokými vráskami a lesknoucími se šedinami, ale neztrácí zájem o svět. Vzpomíná na

Volyň, kde mu bylo prožít celý bohatý, těžký i radostný život a je rád ve vlasti, i když je trochu zklaman.

A tak ve vyjmenování dobrých JZD, v obcích osídlených krajanů bychom mohli pokračovat až už je to pokročilé družstvo v Mnichově, kde je většina krajanů od Žitomáru, či jedno z prvních v Eisendorfu, kde velmi dobře působí krajan Křížek, nebo nově založené JZD v Polžicích, kde žije 28 volyňských rodin a funkci předsedy MNV zastává schopný krajan Josef Lokvenc.

Zbývá ještě zmínit se o středisku Volyňských na Horšovskotýnsku — bohaté a velké obci Meclov, s doly a mlýny na čistý živec. Je tu sídlo odbočky SČZV, kterou vede předseda Mikuláš Šulzenko a mimo své povolání učitele zastává funkci soc.-zdravotního referenta ONV a zastupuje tak volyňské Čechy v radě ONV. Jako jejich zástupce vykonal pro krajanů za dobu od reemigrace velký kus práce, ať přímými radami, intervencemi či obhajobou na úřadech, ačkoliv tato není krajanů oceňována.

Nutno podotknout, že počet 180 členů odbočky k celkovému počtu 300 rodin v okrese, je dost malý. Také placení členských příspěvků vázne. Měli bychom si tady jistě uvědomit svoji povinnost, voláme-li tak často po povinnostech vůči nám.

Celý ten kraj je bohatý na historii i slávu, jako ostatně každý kout naší vlasti. Odedávna zde žili Čechové — příslušníci rodu Chodů, statečných strážců našich hranic, jež spravovala vrchnost z hradu v Horšovském Týně. Prvními pány a zakladateli hradu byli pražští biskupové, po jejichž panství nastává největší rozkvět za Karla IV. a arcibiskupa Arnošta z Pardubic. Karel IV. povýšil městečko Horšovský Týn na město a vedle jiných práv, která značně pozvedla i celý okolní kraj, povolil zřízení pivovaru i sladovny, jež zaměstnávaly řadu měšťanů.

Válkami husitskými dostává okolí i hrad nové pány. Mimo jiné přešlo panství i na rod Lobkoviců, z nichž Vilém z Lobkovic byl posledním pánem tohoto kraje před osudnou bitvou bělohorskou 8. 11. 1620. Celý jeho majetek byl po této bitvě zkonfiskován a prodán přivandrovalci z Německa, hraběti Maxmiliánu z Trauttmansdorfu. Netrvalo dlouho a české slovo se zde už ani neozvalo. Smutné to byly doby pro český lid, který krok za krokem ustupoval německé rozpinavosti, pod jejímž tlakem za 200 let opustili naši otcové svou vlast, aby hledali obživu v cizině.

A byl-li ten kraj roku 1945 osídlen znovu českými obyvateli a z velké části potomky dávných emigrantů, bylo učiněno zadost dějinné spravedlnosti.

Jest si jen přáti, aby všichni ti noví obyvatelé dovedli být jednotni a aby naši krajané našli zde skutečný domov.

Josef Syněk, nar. 10. 5. 1913

S nezmenšenou bolestí vzpomínáme, že 17. května 1950 zemřel v mladistvém věku 23 let v nemocnici v Maršově milovaný syn, bratr

a švagr Bohuslav Synek, nar. 1. března 1927 v Novinách Českých na Volyni. Odešel, i když tak málo užil vytoužené svobody, za kterou položili své životy stateční bratrance a kamarádi.

Budiž ti země česká, po které jsi tolik toužil, lehká!

Na tvé dobré srdce vzpomínají a nikdy nezapomenou

truchlící rodiče, bratr, sestra
a příbuzní.

Mohl by někdo přinést větší obět? Bratr, sestra, dcera Jiřinka a všichni příbuzní z rodiny Synkových, z Novin Českých vzpomínají v těchto dnech Antonína Synka, padlého 9. září 1944 u Machnuvky, Josefa Synka, který padl jako kulometčík dne 13. září 1944 a Václava Synka, zahynulého ve věku 19 let při útoku dne 1. října 1944 u Dukly, po němž rodině nezůstalo ani foto na památku.

U příležitosti odhalení pomníku ve Staňkovicích, zasvěceného památce padlých z Novin Českých posílá rodina na hroby padlých bratří kytice nehynoucích vzpomínek.

S nezměrnou bolestí a se slzami v očích vzpomínáme, že dne 15. listopadu uplynulo 6 let od doby, kdy padl v těžkých bojích u Dukly hrdinskou smrtí náš jediný syn Antonín Posledník, nar. 6. I. 1925 v Lucku na Volyni. Nikdy nezapomeneme, s jakou radostí šels bojovat za svou vlast, na kterou jsi se tak těšil. Osud Ti však nedopřál radovat se v její náručí. Budiž Ti země na dukelském hřbitůvku lehkou a spánek v ní sladký!

Prosíme, kdož jste znali jeho dobré srdce, věnujte mu tichou vzpomínku s námi. Truchlící rodiče a sestry.

Zemřel vzorný rolník a kulturní pracovník

Rady kulturních pracovníků na žateckém okrese opustil navždy s. Vladimír Nový, rolník a knihovník v Lipně. Zemřel náhle a zanechal nedoranou brázdou na svých polích, jakož i na poli kulturním v oboru lidového knihovnictví. Byl vzorným, nadšeným a obětavým pracovníkem, který při své těžké práci v zemědělství si vždy našel čas pro své další vzdělání a pro šíření vzdělání a pokroku mezi pracujícím lidem v obci Lipně. Vedl vzornou knihovnu v Lipně, o kterou se staral a pečoval s opravdovou láskou jako o svou rodinu. Celý okres i obec Lipno ztrácí v s. Vladimíru Novém opravdového vlastence, který stejně jako bojoval za osvobození své drahé vlasti, do které se vrátil z Volyně, tak bojoval do posledních sil při budování nové vesnice a zůstane navždy vzorem pokrokovým zemědělcům našeho okresu. Čest budiž jeho památce a jeho záslužné práci.

Rudolf Franěk, okr. knih. inspektor

Antonín Synek, nar. 1. 10. 1921

Všem přátelům a známým podávám smutnou zprávu, že dne 3. října 1950 zemřel po těžké nemoci Pluhaf Antonín, nar. 26. 4. 1893 v Mírohošti na Volyni, příslušník čs. voj. jednotky v SSSR. Po příchodu do vlasti,

po které po celá léta toužil, žil v Kryrech, jako pensista. Pohřbu, který se konal dne 5. října t. r. zúčastnil se velký počet spoluobčanů i z nového bydliště, kde svou milou a upřímnou povahou získal mnoho přátel. Pohřbu se zúčastnili také příslušníci I. a II. odboje. Za SBS rozloučil se se zesnulým br. Pidrman ze stanice SNB v Kryrech.

Drahý tatíčku, spi sladce svůj věčný spánek v zemi svých otců. Naše vzpomínka na Tebe v srdcích našich je nehynoucí.

Manželka, dcery, zetové a vnuci.